

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/90/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1215224626
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1215224626.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Ivany Štíftovej, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: L. E., X.. XX.X.XXXX, R.X. XX, L., zastúpeného advokátkou Mgr. Lenkou Laurincovou, Hálkova 32, Bratislava, o zaplatenie 3.250,46 eura s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C/416/2015-137, zo dňa 1.3.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok 17,90 % ročne z nezaplatenej istiny 3.058,34 eura od 21.8.2015 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 1.189,43 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.187,60 eura od 21.8.2015 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšku žalobu zamietol a rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 30.10.2015, domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu vo výške 3.058,34 eura s príslušenstvom, spolu s úrokom vo výške 190,29 eura z titulu neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru, úrokom z omeškania 1,83 eura z titulu neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru, úrokom vo výške 17,90 % ročne z nezaplatenej istiny 3.058,34 eura od 21.08.2015 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne z nezaplatenej istiny 3.058,34 eura a nezaplatených úrokov 190,29 eura od 21.8.2015 do zaplatenia.

3. Súd prvej inštancie (v poradí prvým) rozsudkom č.k. 52C/416/2015-52, zo dňa 29.6.2015, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.061,03 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.061,03 eura od 21.8.2015 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Voči rozsudku v zamietajúcej časti podal žalobca odvolanie a rozsudok v časti, v ktorej súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 2.061,03 Eur s príslušenstvom nadobudol právoplatnosť dňa 23.7.2016. Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 10Co/267/2016-70, zo dňa 26.4.2018, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že úlohou súdu prvej inštancie bude v novom rozhodnutí opätovne posúdiť dôvodnosť nárokov žalobcu v časti úrokov a ďalších plnení, pričom vezme do úvahy že zmluva o úvere vykazuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a zároveň posúdi, či zmluva neobsahuje neprijateľné

zmluvné podmienky, teda také ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, t.j. takých, ktoré vyžadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

4. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie konštatoval, že právny vzťah medzi stranami sporu založený Úverovou zmluvou č. 0000000000067122, je od svojho vzniku nevyhnutné posudzovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka (§ 497 a nasl.) a právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch), keďže zmluva o spotrebiteľskom úvere je tzv. absolútny obchod [§ 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka] a zároveň žalobca pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere vystupoval ako veriteľ s poukazom na predmet podnikania a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy o úvere nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, pričom obsah zmluvy bol daný žalobcom bez možnosti žalovaného privodiť akúkoľvek zmenu. Neoddeliteľnou súčasťou uvedenej zmluvy boli Všeobecné obchodné podmienky - Prima banka Slovensko, a.s. Vzhľadom na to, že predmetnou zmluvou o úvere sa zaviazal poskytnúť veriteľ ako dodávateľ dlžníkovi ako spotrebiteľovi peňažné prostriedky vo forme úveru a žalovaný ako spotrebiteľ sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť spolu s úrokom, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch.

5. Strany sporu uzavreli zmluvu o úvere, ktorá má charakter spotrebiteľského úveru v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch a ktorá musí obsahovať náležitosti ustanovené zákonom pre zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Vzhľadom na právny názor vyslovený v uznesení odvolacieho súdu je potrebné posudzovať uzatvorenú úverovú zmluvu tak, že bola uzavretá v súlade so všetkými náležitosťami, ktoré vyžaduje § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch. Nakoľko zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami sporu spĺňa náležitosti predmetného ustanovenia zákona nie je možné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov.

6. Súd prvej inštancie mal ďalej z vykonaného dokazovania za preukázané a medzi stranami ani nebolo sporné, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 3.500 eur. Z predloženej špecifikácie istiny a prehľadu splátok je preukázané, že žalovaný uhradil v splátkach celkovú sumu 1.438,97 eura, z ktorej bola suma 441,66 eura započítaná na istinu a suma 997,31 eura bola započítaná na zmluvné úroky. Vzhľadom na to, že žalovaný sa dostal so splácaním splátok do omeškania, žalobca využil svoje právo a úver ku dňu 20.8.2015 zosplatnil. Z poskytnutého úveru žalovaný uhradil sumu 441,66 eura, ktoré boli žalobcom zarátané na istinu. Suma istiny, ktorú bol žalovaný povinný uhradiť žalobcovi po zosplatnení bola vo výške 3.058,34 eura. Rozsudkom č. k. 52C/416/2015-52, zo dňa 29.06.2015 priznal žalobcovi z istiny 3.058,34 eura iba sumu 2.061,03 eura s príslušenstvom. Žalobca mal z poskytnutého úveru nárok aj na príslušné úroky. Z celkovej sumy uhradenej žalovaným bolo 997,31 eura zarátaných na zmluvné úroky. Žalobca má nárok na tieto úroky iba do zosplatnenia a preto priznal žalobcovi nárok na zaplatenie sumy 997,31 eura s príslušenstvom.

7. Z predloženej špecifikácie úrokov mal za preukázané, že žalovaný je žalobcovi dlžný nezaplatené úroky z úveru za obdobie do zosplatnenia úveru vo výške 190,29 eura a vyčísleného zákonného úroku z omeškania vo výške 1,83 eura za obdobie do zosplatnenia. Pokiaľ ide o námietku žalovaného o výške úrokovej sadzby za úver, tak podľa údajov NBS je najvyššia prípustná výška odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi (s výnimkou lízingu s havarijným poistením a úverov a pôžičiek so splatnosťou kratšou ako 3 mesiace alebo ktorých výška nepresahuje 100 eur) stanovená ako dvojnásobok naposledy zverejnenej priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov. V čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere medzi stranami sporu banky poskytovali úvery v priemere vo výške úrokovej sadzby 14,54 %, a teda žalobca sa pohyboval v prípustnej norme na stanovenie úrokovej sadzby. Žalobcovi preto priznal uplatnený vyčíslený úrok vo výške 190,29 eura, nakoľko nešlo o neprimeranú výšku úrokov z úveru a taktiež priznal žalobcovi vyčíslený zákonný úrok z omeškania vo výške 1,83 eura, ktorý žalovaný ničím relevantne nespochybnil. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, že žalobca nemá nárok na úhradu poplatkov za poskytnutie úveru vo výške 175 eur a poplatkov za upomienky vo výške 45 eur, túto vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko žalobca si v konaní tieto nároky neuplatňoval.

8. Súd prvej inštancie považoval nárok žalobcu na priznanie zmluvného úroku vo výške 17,90 % ročne zo sumy 3.058,34 eur od 21.8.2015 do zaplatenia za nedôvodný a žalobu v tejto časti zamietol. Ozrejmil, že zosplatenie úveru znamená zmenu podmienok, keď žalobca žiada bezodkladné vrátenie v stanovenej lehote s tým, že dlžníkovi zanikne zmluvné dojednanie o možnosti splácať dlh v mesačných splátkach. Ak by mal dlžník naďalej platiť úroky, tým by bol negovaná zmena záväzku, keď by veriteľ mohol naďalej požadovať úroky, ale spotrebiteľ by nemal žiadne garantované práva, čím by sa založila hrubá nadvláda dodávateľa voči spotrebiteľovi. V danom prípade úroky popri úrokoch z omeškania spôsobujú narastanie dlhu, vytvárajú nedôvodnú duplicitu a neprimeranú a zákonom nepodloženú finančnú záťaž na žalovaných, teda v neprospech žalovaných v takýchto peňažných sporoch. Obchodný zákonník v § 53 ods. 3, či v § 56 neobmedzuje veriteľa v tom, aby nepožadoval platenie úrokov po zročnosti, ale sudy majú možnosť zakázať takýto úrok ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Je možné vychádzať aj z názorov napr. v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/69/2017, ktorý nepriznal úroky po zosplatení, ktoré boli dohodnuté prostredníctvom formulárovej zmluvy a súd na základe generálnej klauzuly neprijateľných zmluvných podmienok. Ak by aj veriteľ využil svoje zákonné právo predčasne ukončiť zmluvný vzťah a využitie zákonného práva by nemalo zrušiť jeho právne postavenie, tak je nesporné, že využitím práva predčasne požadovať splatenie úveru, veriteľ mení zmluvné podmienky a zmena týchto zmluvných podmienok by nemala byť na úkor spotrebiteľa ako dlžníka; preto ide podľa súdu prvej inštancie o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Pre úplnosť uviedol, že tvrdenie žalovaného o prebiehajúcom rovnakom konaní na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8Csp/51/2017 nie je dôvodné, nakoľko v oboch konaniach ide sice o rovnakých účastníkov, ale sa uplatňujú rôzne nároky.

9. Na uvedenom základe, keďže žalovaný do dnešného dňa dlžnú sumu žalobcovi neuhradil, súd prvej inštancie podľa § 497, § 499 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. d), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z., § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 5, ods. 9, § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2, § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., priznal žalobcovi úrok do zosplatenia v sume 997,31 eura a 190,29 eura, úrok z omeškania v sume 1,83 eura, úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 1.187,60 eur od 21.8.2015 do zaplatenia. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

10. Proti rozsudku v časti zamietnutia úroku vo výške 17,90 % ročne z istiny vo výške 3.058,34 eura od 21.8.2015 do zaplatenia podal žalobca odvolanie a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe vyhovieť priznaním úrokov z úveru v uplatnenej výške. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) bola námietka, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď argumentoval komentárom IURA EDITION k § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého je toto ustanovenie dispozitívne a teda strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchyľne; všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok na úrok z úveru a na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1) nakoľko ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú svojou podstatou aj funkciami.

11. Žalobca v odvolaní ďalej upriamil pozornosť na rozhodovaciu činnosť súdov, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90, zo dňa 31.1.2017, z ktorého vyplýva, že pokiaľ ide o aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka, toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace; odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc, nakoľko naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi a ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, ktorého využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia než v akom bol pred odstúpením od zmluvy; situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Obsahom záväzku dlžníka zo zmluvy o úvere nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj povinnosť vrátiť úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Žalobca ďalej poukázal na aj rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/23/2017-92, zo dňa 29.11.2017, kde súd vyslovil názor, že úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Žalobca ďalej zdôraznil záver vyplývajúci z naposledy citovaného rozhodnutia, že žalobca sa nemohol dostať do výhodnejšieho postavenia tým, že úver zosplatal a de iure zosplatením úveru od zmluvy o úvere

odstúpil, pretože nielenže nemal k dispozícii finančné prostriedky, ktoré poskytol žalovanému, ale nemal za ich používanie žalovaným zaplatenú ani odplatu, resp. odmenu rovnajúcu sa úroku z úveru a navyše ani finančné prostriedky, ktoré mu mal žalovaný priebežne vracať. Krajský súd v Banskej Bystrici s odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/1998 tiež uviedol, že nie je možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd SR

jednoznačne vyslovil, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu; naopak výkladom dotknutého rozhodnutia R 59/1998 dospel k záveru, že pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, má právo na účtovanie úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky v zákonnej alebo v dohodnutej výške s poukazom na § 369 Obchodného zákonníka až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov z úveru, nakoľko sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Žalobca citoval aj z rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/193/2017-88, zo dňa 7.12.2017, podľa ktorého úroky z úveru a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, avšak majú odlišné funkcie, ktoré treba odlišovať; kým zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie so zaplatením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať aj keď neboli dohodnuté, pričom platí, že môžu existovať vedľa seba. Žalobca ďalej zdôraznil, že v predmetnom rozhodnutí Krajský súd v Nitre dospel k záveru, že využitie práva veriteľa na zosplatenie mení len splatnosť úveru, t.j. peňazí, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe veriteľovi privodiť zhoršenie a dlžníkovi, len preto, že ide o spotrebiteľa, zlepšenie jeho práv; poznamenal, že obdobný právny názor vyslovil aj Krajský súd v Nitre v uznesení č.k. 7Co/366/2017-84, zo dňa 30.11.2017. Na záver upriamil pozornosť na návrh zákona (neskôr prijatý pod č. 106/2014 Z.z.) z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník, a ktorý obsahoval návrh na doplnenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka o vetu: "Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565" s akcentom na skutočnosť, že navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a zákon č. 106/2014 Z.z., resp. žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatení dlhu neobsahuje.

12. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len "C.s.p.") preskúmal rozsudok v napadnutej časti, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti je potrebné zmeniť, nakoľko nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C.s.p.).

13. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

14. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

15. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

16. Odvolací súd na ozrejmienie právnej stránky veci uvádza, že zmyslom a účelom inštitútu predčasného zosplatenia úveru je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach; ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Využitím predmetného inštitútu veriteľom však povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky nezaniká a veriteľovi nemôže vzniknúť nová pohľadávka (napríklad v zmysle pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia). Menia sa iba podmienky, za ktorých je dlžník povinný svoje povinnosti splniť; povinnosť dlžníka vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi po predčasnom zosplatení úveru teda predstavuje záväzok pôvodný, ktorý sa modifikoval vo svojej splatnosti; inými slovami mení sa iba to, že na požiadanie veriteľa sa stáva splatná celá pohľadávka (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 2782/1999, sp. zn. 33 Cdo 113/2008).

17. V nadväznosti na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pôvodný záväzok, v zmysle ktorého je dlžník povinný platiť veriteľovi zmluvne dojednané úroky trvá aj po predčasnom zosplatnení úveru. Zo znenia § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka ďalej vyplýva, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od poskytnutia peňažných prostriedkov. Hoci predmetné ustanovenie výslovne neupravuje, dokedy táto povinnosť dlžníka trvá, vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník má túto povinnosť zásadne za celú dobu ich užívania, teda až do doby ich skutočného vrátenia veriteľovi. Uvedenému svedčí aj to, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, je jeho podstatnou náležitosťou (§ 269 ods. 1 Obchodného zákonníka). Aj z ustanovenia § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov.

18. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že úrok je súčasťou peňažného záväzku dlžníka a niet pochýb o tom, že má povahu opakujúceho sa plnenia, ktoré možno veriteľovi priznať súdnym rozhodnutím i keď sa stane splatným až v budúcnosti. Povinnosť dlžníka platiť úrok z úveru až do zaplatenia dlžnej istiny pritom možno vyvodiť aj z gramatického a logického výkladu § 503 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, podľa ktorého záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky.

19. Z citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že ak záväzok dlžníka (hoc aj splatný) vrátiť použité peňažné prostriedky naďalej trvá, pretože nedošlo k jeho zániku splnením/vrátením poskytnutých peňazí (zosplatením úveru záväzok dlžníka vrátiť peňažné prostriedky z poskytnutého úveru nezaniká), naďalej trvá aj jeho povinnosť platiť úroky a to až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov; úroky sa stávajú splatnými až dňom vrátenia istiny; iný režim sa uplatní iba v prípade, ak existuje dohoda, ktorá upravuje splatnosť úrokov odlišne od § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka. Z gramatického a logického výkladu cit. ustanovenia tak vyplýva, že "záväzok vrátiť použité peňažné prostriedky", s ktorým sa stávajú úroky splatné, nie je možné stotožňovať iba s okamihom "splatnosti istiny", pretože záväzok vrátiť istinu trvá aj po jej splatnosti. Uvedený výklad plne rešpektuje nielen podstatu úverovej zmluvy, ale aj zásadu, podľa ktorej nikto nemôže mať prospech z protiprávneho konania; ani spotrebiteľ sa preto nemôže zbaviť svojej povinnosti platiť úrok z peňazí, ktoré veriteľovi nevrátil; v dôsledku porušenia zmluvných povinností sa tak nemôže dostať do výhodnejšieho postavenia ako ten, kto si svoje povinnosti plní riadne a včas.

20. Hodno podotknúť, že záver o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dohodnuté úroky až do skutočného vrátenia poskytnutého úveru vyplýva nielen z aktuálnej rozhodovacej praxe odvolacích súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.11.2017, sp. zn. 43Co/23/2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 7.12.2017, sp. zn. 8Co/193/2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.2.2018, sp. zn. 5Co/297/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.3.2018, sp. zn. 8Co/138/2017), ale potvrdzovala ho aj skoršia (ustálená) súdna prax (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/393/2016, zo dňa 30.8.2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/65/2016, zo dňa 16.2.2016, uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/457/2015, zo dňa 14.12.2015, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/146/2013, zo dňa 24.1.2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/186/2013, zo dňa 31.10.2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/83/2012, zo dňa 11.10.2012).

21. Nakoľko nárok na úrok po zosplatnení úveru, resp. po odstúpení od úverovej zmluvy vyplýva priamo z Obchodného zákonníka, ani spotrebiteľské právne postavenie žalovaného nemá vo vzťahu k nároku uplatnenému v napadnutej časti žiadnu relevanciu a nemôže nič zmeniť na povinnosti žalovaného platiť žalobcovi úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. V danom prípade totiž nemožno odmietnuť použitie ustanovenia Obchodného zákonníka len s poukazom na skutočnosť, že by to mohlo byť pre žalovaného ako spotrebiteľa výhodnejšie, a to ani pri zohľadnení § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Občiansky zákonník (ani zákon č. 129/2010 Z.z.) totiž výslovnú právnu úpravu vylučujúcu nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru neobsahuje, keď za takúto nemožno považovať ani § 53 Občianskeho zákonníka, nakoľko je nepochybné, že samotná existencia nároku na úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení nemôže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Základnou zásadou

spotrebiteľského práva je síce ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka.

22. Odvolací súd ďalej poznamenáva, že výkladu, v zmysle ktorého veriteľovi prináležia zmluvne dojednané úroky až do skutočného vrátenia úveru svedčí aj § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., aj keď toto ustanovenie sa na daný vzťah nepoužije. V zmysle tohto ustanovenia, ak spotrebiteľ odstúpi od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa začal spotrebiteľský úver čerpať, až do dňa splatenia istiny. Logike veci preto svedčí, že nie je možné prijať záver, že predčasné zosplatnenie úveru žalobcom v prejednávanej veci, t.j. veriteľom by malo mať iné dôsledky v jeho práve na zmluvne dohodnuté úroky ako v prípade, ak od takejto zmluvy odstúpi dlžník. Pokiaľ zákon č. 129/2010 Z.z. samotnému spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky z istiny až do dňa zaplatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Nemožno opomenúť ani to, že výklad každej právnej normy musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad (nález Ústavného súdu SR zo dňa 2.10.2013, sp. zn. I. ÚS 351/2013). Uvedené zahŕňa aj preferenciu takeho výkladu, ktorý je v súlade s ochranou základných práv a slobôd; interpretácia práva totiž nemôže vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR). V tejto súvislosti je preto potrebné výklad právnych noriem podriaďiť čl. 20 ods. 1 veta prvá Ústavy SR upravujúceho právo vlastníť majetok, resp. z práva na pokojné užívanie majetku, ktorý garantuje čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; pojem majetku, ako vyplýva i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, má autonómny obsah a nie je obmedzený iba na vlastníctvo hmotného majetku, no za majetok, okrem hmotných predmetov, môžu byť považované aj pohľadávky (obdobne Des Fours Walderode proti Českej republike - 40057/98).

23. Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že k zosplatneniu úveru nedochádza z dôvodu svojvôle veriteľa, ale pre neplnenie základnej povinnosti dlžníka riadne splácať úver spolu s dohodnutými úrokmi s tým, že nedochádza ani k popretiu účinkov veriteľom vyvolanej zmeny v obsahu záväzku, keďže účinky spočívajúce vo vzniku povinnosti dlžníka uhradiť veriteľovi nesplatenú istinu ihneď spolu s dohodnutými úrokmi nepochybne zostávajú zachované, keď sa k tejto povinnosti dlžníka pridáva už iba povinnosť platiť veriteľovi navyše aj (sankčné) úroky z omeškania. I v takomto prípade dlžníkovi (spotrebiteľovi) zostávajú zachované rovnaké práva, ako pred zosplatnením s tým rozdielom, že z dôvodu závažného porušenia svojej platobnej disciplíny stratí výhodu vrátiť veriteľovi neplatenú časť úveru s príslušenstvom v splátkach. Práve popretie práva veriteľa na úroky z úveru za dobu po zosplatnení, by viedlo k nespravodlivému výsledku, ktorý by nezodpovedal ani obsahu slobodne a vážne prejavenej vôle reprezentovanej zmluvou o úvere, obsahujúcou tiež dohodu o úrokoch. V takomto prípade by sa totiž v rozpore s očakávaniami veriteľa jeho majetok nezväčšil ani o sumu zodpovedajúcu úrokom (aspoň) za dobu, po ktorú objektívne nemohol disponovať s peňažnými prostriedkami nachádzajúcimi sa vo faktickej dispozícii (držbe) dlžníka, a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

24. Na uvedenom základe je potrebné konštatovať, že treba uprednostniť taký výklad právnych noriem, ktorý zohľadňuje základné právo na majetok, t.j. legitímne očakávanie veriteľa, že pri absencii ním poskytnutých peňažných prostriedkov (obetovaní príležitosti investovať tieto prostriedky) dostane primeranú náhradu vo forme zmluvne dojednaného úroku; opačný výklad by totiž neprímeraným spôsobom zasahoval do práva na majetok veriteľa, nakoľko pri jeho legitímnom očakávaní by sa jeho majetok nezväčšil a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

25. Odvolací súd ďalej pripomína, že všeobecné súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho - ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.2.2016, sp. zn. I. ÚS 548/2015). V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že ak by dlžník nebol povinný po okamihu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu jeho nesplácania platiť veriteľovi úroky, nastala by absurdná situácia; dochádzalo by k finančnej motivácii každého úverového klienta, aby čím skôr prestal riadne splácať svoj úver, pretože od momentu jeho následnej predčasnej splatnosti sa mu

bude jeho zostatok úročiť už iba zákonnou sadzbou úroku z omeškania; absolútne by bolo devastované úverové podnikanie bánk, pretože banka úverové prostriedky späť vrátené nemá a ich úročenie je iba na základe svojvoľného nesplácania dlžníkom degradované. Bolo by celkom popreté, že úroky z úveru sú vo svojej podstate cena peňažných prostriedkov v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk, ktorý pokrýva veriteľovi práve úrok z úveru. Dlžník by sa v prípade nesplácania úveru ocitol vo výhodnejšom postavení než by bol v prípade riadneho splácania úveru a veriteľ by sa naopak využitím inštitútu, ktorý slúži na ochranu jeho práv, dostal do nevýhodnejšieho postavenia, než v akom bol pred využitím svojho práva. Takýto výklad a aplikáciu platných právnych noriem je potrebné odmietnuť ako absurdný a narušajúci ekonomické základy fungovania právnych vzťahov súvisiacich s poskytovaním úverov.

26. Odvolací súd napokon zdôrazňuje, že záveru o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dojednané úroky až do zaplatenia istiny nebráni ani to, že si veriteľ môže žalobou súčasne uplatňovať aj úroky z omeškania. Je totiž potrebné rozlišovať medzi zmluvne dojednanými úrokmi, ktoré predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úrokmi z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinnosti, t.j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, avšak povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a preto si ich veriteľ môže uplatňovať súčasne (obdobne rozsudky Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 518/2003, sp. zn. 33 Odo 657/2005, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014).

27. Po zhodnotení vecnej a právnej argumentácie o dôvodnosti uplatňovaných zmluvných úrokov aj po predčasnom zosplatnení úveru a to až do momentu splatenia istiny, tak odvolací súd dospel k záveru, že boli naplnené všetky predpoklady pre vyhovieť žaloby v celom rozsahu. Na uvedenom základe odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 388 C.s.p. zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok 17,90 % ročne z nezaplatennej istiny 3.058,64 eura od 21.8.2015 do zaplatenia; vychádzajúc pritom v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je viazaný (§ 383 C.s.p.) a ktorý po právnej stránke posúdil inak a preto nemusel opakovať, príp. dopĺňať dokazovanie.

28. O nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).